

Aan:

TASKFORCE CULTURELE EN CREATIEVE SECTOR

Plaats Amsterdam

Datum 10 november 2021

Kenmerk 20211110/TaskforceCCS/Rapportage noodsteun

Betreft Aanbieding rapportage noodsteun

Bijlagen Rapportage Noodsteun in de culturele en creatieve keten

Geachte leden van de Taskforce Culturele en Creatieve Sector,

Bijgaand doe ik u de rapportage toekomen die in de periode juni, augustus en september aan de hand van gesprekken is opgesteld. Onder aanvoering van een regiegroep is getracht een beeld te schetsen van de werking van de noodsteunpakketten in de culturele en creatieve sector. In het bijzonder is daarbij aandacht geweest voor 'trickle down', het doordruppelen van specifieke steun van het Ministerie van OCW, gemeenten, provincies en fondsen naar werkenden in de sector. De rapportage is in oktober besproken in de regiegroep en daarna door het bureau van Platform ACCT in definitieve vorm opgesteld.

Het cijfermateriaal en de oorspronkelijke scope van het rapport "Ongelijk getroffen, ongelijk gesteund" van de Boekmanstichting vormden de basis voor de gespreksreeks.

In deze aanbiedingsbrief treft u enkele conclusies, aanbevelingen en (mogelijke) vervolgacties aan. Voor een volledig beeld van de gesprekken, verwijs ik u graag naar de rapportage in de bijlage. Ook treft u daar een overzicht van de betrokken deelsectoren en deelnemers van de gespreksreeks aan.

WAT VIEL OP?

De generieke steun heeft acute betalingsproblemen voorkomen. Werknemers kregen veelal doorbetaald. Voor kleinere instellingen werd maatwerk bedacht. Echter, de noodsteun was onvoldoende om gedwongen ontslagen volledig te voorkomen. En zelfstandigen kwamen niet altijd in aanmerking voor generieke steun, waardoor er met name door deze groep is ingeteerd op o.a. spaar- en pensioenreserves.

De specifieke steun, onder andere bedoeld voor instellingen in de 'vitale (regionale) infrastructuur', was naast de generieke steun dan ook een welkome aanvulling. Deze steun heeft er zonder meer voor gezorgd dat de infrastructuur overeind is gebleven. Echter, ook hier was de steun niet evenredig in de keten verdeeld. Het ministerie, maar ook gemeenten, provincies en fondsen, stond toe dat instellingen noodsteun in konden zetten voor het opbouwen van reserves, met als neveneffect dat deze steun niet bij alle werkenden terecht kwam. Tegelijk bleken specifieke regelingen die niet voor instellingen waren bedoeld vooral te focussen op makers, terwijl ook veel werkenden in de sector juist backstage werkzaam zijn in bijvoorbeeld podiumtechniek of (festival)opbouw. Evenals bij de generieke steun bleken deze zelfstandigen vaak niet in aanmerking te komen voor ondersteuningsregelingen. In de praktijk blijkt verder dat zelfstandig werkenden niet in staat zijn geweest vooraf of tijdens de crisis met (vertegenwoordigers van) instellingen of het ministerie afspraken te maken waarmee 'trickle down' (alsnog) kon worden gerealiseerd.

De realiteit is dat handvatten om achteraf alsnog steun in de keten te brengen (zeker met terugwerkende kracht) ontbreken. En zolang er sprake is van onzekerheid bij de instellingen over de toekomst zal de bereidheid om eventuele reserves van de instellingen 'door te laten druppelen' in de keten vanzelfsprekend minder zijn.

Uit de gesprekken is verder naar voren gekomen dat vanuit vertegenwoordigers van werkenden de sociale dialoog is opgezocht om tot afspraken te komen over het (meer) doordruppelen van noodsteun naar zelfstandigen, maar dit slechts in beperkte mate tot concrete afspraken en resultaten heeft geleid.

Uit de gesprekken komt verder naar voren dat de drempel om in aanmerking te komen voor generieke steun lager had moeten liggen en in voorkomende gevallen dan ook beter gekeken had moeten worden naar maatwerk voor de sector; met een relatief hoog aantal zelfstandig werkenden en veel hybride ondernemerspraktijken.

HOE KAN HET BETER?

Als het Ministerie van OCW in de toekomst wederom gebruik gaat maken van specifieke noodsteunpakketten, met daarbij een oproep tot 'trickle down', dan is het nodig om voorafgaand aan het beschikbaar stellen van steun helder te hebben a) voor welke groepen en onder welke omstandigheden 'trickle down' het meest van toegevoegde waarde is en b) op welke wijze 'trickle down' dan juist voor deze groepen gerealiseerd kan worden en c) op welke wijze dit de keten het beste in stand houdt.

Betere afstemming tussen overheden en fondsen van noodsteun- (en herstel-) pakketten is noodzakelijk voor optimaal bereik en daarmee effect, bij de uitrol en implementatie van de noodsteunpakketten is te veel langs elkaar heen gewerkt. Er zou daarnaast betere begeleiding (van/voor werkenden) moeten komen bij het aanvragen van steun.

Er kwam in de gesprekken naar voren dat er al een instrumentarium bestaat waar aansluiting bij kan worden gezocht voor een evenrediger verdeling van steun binnen de keten: Fair Practice. Ook bij herstart en herstel biedt Fair Practice een helder kader.

Bij herstart en herstel van de sector zijn garantieregelingen een belangrijke bouwsteen en voorwaarde. Hier moet dan ook, volgens de deelnemers aan de gespreksreeks, mee doorgedaan worden. Dit vergt zonder meer aanvullende subsidies van overheden en fondsen, maar ook instellingen zouden middelen uit reserves in kunnen zetten ter voeding van nieuwe garantieregelingen (en daarmee opdrachten voor werkenden in de sector).

WELKE ACTIES KOMEN VOORT UIT DE GESPREKKEN?

Platform ACCT gaat door met het versterken van de sociale dialoog. De vraag daarbij is of de sociale dialoog voor de hele sector moet of per deelsector gefaciliteerd moet worden. Eventueel kan bekeken worden of dit tripartite kan (het Ministerie van OCW erbij).

Platform ACCT moet tevens, met de lessen van de coronacrisis, een begin maken met de nieuwe Arbeidsmarktagenda (2023 en verder), waarbij het versterken van de vertegenwoordiging van werkenden (in het bijzonder zelfstandigen) en het concretiseren van uitgangspunten van Fair Practice centraal komen te staan.

Aanbeveling is om door de Boekmanstichting te laten onderzoeken welke (sub-)sectorale kenmerken maken dat instellingen behoefte hebben aan flexibiliteit, zodat gericht gewerkt kan worden aan het beperken van risico's die gepaard gaan met die behoefte aan flexibiliteit: voor zowel instellingen als werkenden. Dit sluit aan op aanbevelingen uit het eerdergenoemde Boekman rapport.

De rijkscultuurfondsen hebben aangekondigd begin 2022 gezamenlijk de steunpakketten voor de culturele en creatieve sector te gaan evalueren, waarbij zowel informatie van de Boekmanstichting als de voorliggende rapportage meegenomen zullen worden.

ROL TASKFORCE CCS

De deelnemers van de gespreksreeks merkten op dat de Taskforce CCS, in het bijzonder in de nasleep van de coronacrisis, een belangrijke rol kan vervullen in de continuïteit van het contact binnen de sector en met partijen als het ministerie en gemeenten. Binnen de Taskforce CCS zal dan ook een gesprek plaats moeten vinden over haar rol in de komende herstelfase van de sector.

CONCLUDEREND

Bijgaande rapportage poogt een beeld te schetsen van hoe zowel de generieke als specifieke noodsteun in de afgelopen 1,5 jaar in de sector is geland en op welke punten het in een toekomstige situatie beter kan. De sector bestaat uit een brede waaier van disciplines en organisaties en een nog gevarieerder aanbod van werkenden, de rapportage geeft dan ook nadrukkelijk geen totaalbeeld van de noodsteun in de culturele en creatieve sector.

Vanuit Platform ACCT willen wij graag Marijke van Hees bedanken voor het voorzitterschap van de gespreksreeks en gaat verder dank uit naar Rogier Brom en Evert Verhulp voor de inhoudelijke ondersteuning. Het moge bovenal duidelijk zijn dat het opstellen van deze rapportage alleen maar mogelijk was dankzij de inzet en flexibiliteit van de regiegroep en werkgroepleden: dank daarvoor!

Namens de regiegroep 'trickle down' en Platform ACCT,

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a horizontal line at the bottom.

Sjoerd Feitsma

Directeur Platform Arbeidsmarkt Culturele en Creatieve Toekomst